

Projectplan

Aanpak Identiteitsfraude

Versie 0.1

Datum	7 februari 2014
Status	Concept

Inhoud

1 Projectdefinitie

1.1 Aanleiding

Op 20 december 2013 heeft het kabinet een brief¹ aan de kamer gestuurd met een aantal aanvullende maatregelen ter versterking van de aanpak van fraude met publieke middelen. Een van de maatregelen die in de brief wordt aangekondigd is het verstevigen van de bestrijding van onderliggende fraudefenomenen. Daarmee wordt bedoeld op fraudefenomenen die meer faciliterend van aard zijn. Deze maken het mogelijk dat misbruik of fraude wordt gepleegd met collectieve voorzieningen, of zijn zelfs onmisbaar voor het kunnen plegen van dergelijke vormen van fraude. Een van de faciliterende fraudefenomenen is identiteitsfraude.

Op 20 december 2013 heeft het kabinet ook een visie op de aanpak van identiteitsfraude aan de Kamer gestuurd: 'Slim voorkomen, vlot herstellen'. Daarin is aangegeven dat voorkomen en herstellen van identiteitsfraude vraagt om een integrale, informatie gestuurde aanpak waarin partners in publieke en private sector de krachten samenballen

Met dit projectplan wordt invulling gegeven aan het onderdeel identiteitsfraude van de rijksbrede aanpak fraude, in lijn met de door het kabinet geformuleerde visie.

Opdrachtgever van het programma rijksbrede aanpak fraude is de Ministeriele Commissie Aanpak Fraude. De minister van BZK is opdrachtgever voor het project Rijksbrede Aanpak Identiteitsfraude.

1.2 Probleemstelling

Identiteitsfraude is modus operandi bij veel verschillende vormen van illegale en criminele activiteiten, zoals illegale grenspassage, illegale arbeid, mensensmokkel, drugshandel, terrorisme, witwassen van geld en vele typen fraude. Identiteitsfraude maakt daders ongrijpbaar of laat verkeerde mensen opdraaien voor een sanctie. Ze brengt de overheid financiële schade toe: voorzieningen worden verleend aan mensen die daar geen recht op hebben. Ook bij fraude tussen burgers onderling of tussen burgers en bedrijfsleven speelt identiteitsfraude een grote rol: uit het recente Nationaal Dreigingsbeeld blijkt dat in 80% van alle fraudegevallen gericht tegen burgers, bedrijfsleven en financiële instellingen sprake is van enige vorm van misbruik van identiteiten. Bijna 2 miljoen Nederlanders zijn tussen 2007 en 2012 slachtoffer geweest van enige vorm van fraude waarbij identiteitsfraude een faciliterende rol speelde. Met deze fraude gevallen is naar schatting 2,8 miljard euro schade geleden. Reduceren van identiteitsfraude kan een belangrijke bijdrage leveren aan het reduceren van fraude in het algemeen. Ook de directe impact van identiteitsfraude is relevant. De emotionele impact bij het misbruik van iemands identiteit en de reputatieschade kan voor de slachtoffers aanzienlijk zijn.

¹ Kamerstukken II 2012/2013, 17 050 nr. 450)

1.3 Doelstelling

Doelstelling voor de lange termijn is een integrale, informatie gestuurde aanpak van identiteitsfraude, waarin partners in publieke en private sector de krachten samenballen. In de eerste plaats gaat het om het beter en breder benutten van kennis, technieken en methoden. In de tweede plaats gaat het om het beter op elkaar afstemmen van nieuwe maatregelen die door diverse partijen in publieke en private sector getroffen worden. In de derde plaats gaat het om het afspreken van een gezamenlijke richting voor ontwikkelingen op de lange termijn.

Afgeleide doelstellingen voor 2014:

1. Inventariseren welke maatregelen diverse overheidspartijen nemen tegen identiteitsfraude met door de overheid uitgegeven middelen en deze maatregelen waar effectief beter in samenhang met elkaar brengen.
2. Verbeteren van de samenwerking in de aanpak van identiteitsfraude tussen betrokken partijen in de publieke sector.
3. Verbeteren en breder delen van de kennis over identiteitsfraude.
4. Opstarten van een dialoog over de aanpak van identiteitsfraude in publiekprivate samenwerking, in het verlengde van de kabinetsvisie op de aanpak van identiteitsfraude.
5. Verbeteren van de hulp aan slachtoffers van identiteitsfraude.

1.4 Resultaten en tussenresultaten

Algemene resultaten voor verbeteren en breder delen van kennis:

- Uitbrengen van de Monitor Identiteit in Cijfers (tweede editie).
- Organiseren van het Kennisplatform Identiteit².
- Bespreken kabinetsvisie identiteitsfraude in diverse netwerkbijeenkomsten.
- Verzamelen en verspreiden van resultaten van onderzoeken en pilots.
- Verbreden van het gebruik van bestaande kennisstructuren en databases.
- Deelnemen aan overleggen en organiseren van bijeenkomsten met publieke en private partners.

De andere resultaten worden hieronder uitgewerkt langs de vijf beleidslijnen die in de kabinetsvisie zijn onderscheiden:

² Het Kennisplatform Identiteit is in 2013 opgericht. Wetenschappers en beleidsmedewerkers bespreken er thema's over identiteit, waaronder identiteitsfraude.

1. *Gezonde Weerstand*

Preventie door bewustwording, kennis en hogere fysieke drempels.

2. *Betrouwbare controles*

Investeren in de 'ijkpunten' van de Nederlandse identiteitsinfrastructuur: face-to-face contacten tussen burgers en overheid waarbij goed opgeleide professionals met hulp van geavanceerde apparatuur een identiteit met de grootst mogelijke zekerheid vaststellen, registreren en verifiëren.

3. *Vroege diagnose*

Goed registreren van identiteitsfraude, stapelen van casussen, herkennen van patronen en doorrechercheren op onregelmatigheden in het gedrag van groepen of individuen. Voorwaarde: gegevens of indicatoren voor mogelijke fraude die de overheid of andere organisaties beschikbaar hebben met de juiste partijen worden gedeeld, met waarborgen voor privacy e.d.

4. *Adequate behandeling*

Direct ontwaarden van gestolen (of verloren) identificatiemiddelen en slachtoffers van fraude (en fouten) helpen door foutieve of gecorrumpeerde gegevens te verwijderen of te corrigeren.

5. *Effectieve repressie*

Opwerpen van barrières en een verhoogde alertheid van private en publieke partijen in het handelsverkeer. Verbinding tussen het strafrecht en andere vormen van handhaving, toezicht en nalevingsbevordering. Met als sluitstuk zelfstandige strafbaarstelling van identiteitsfraude.

Ad 1. Gezonde weerstand

- Inventariseren en waar effectief bundelen van initiatieven gericht op bewustwording en vergroting van kennis en vaardigheden van burgers.
- Bijdragen aan initiatieven tot verbetering van door de overheid uitgegeven identiteitsmiddelen (en de processen van aanvraag en uitgifte en gebruik ervan) vanuit het perspectief van identiteitsfraude.

NB Belangrijkste bijdrage aan het verhogen van de fysieke drempels tegen identiteitsfraude komt van het beoogde eID-systeem. Daar wordt binnen dit project wel rekening mee gehouden, maar geen extra investering in gedaan.

Ad 2 Betrouwbare controles

- Voortzetten Programma 'Naar betrouwbare persoonsgegevens'.
- Deelnemen aan bijeenkomsten ter bevordering van bewustzijn en kennis bij betrokken partijen.

Ad 3. Vroege diagnose

- Afgeleid van project gegevensuitwisseling.

Ad 4. Adequate behandeling

- Ontwikkelen van StopID en CheckID: overheidsvoorzieningen voor het verifiëren van de geldigheid van Nederlandse identiteitsdocumenten (CheckID) en het blokkeren van gestolen, verloren of misbruikte Nederlandse identiteitsdocumenten (StopID).
- Professionaliseren en vergroten capaciteit CMI.
- Bevorderen samenwerking CMI en Fraudehelpdesk en waar nuttig andere fraudemeldpunten.

Ad 5. Effectieve repressie

- V&J initiatief

1.5 Afbakening

De daadwerkelijke implementatie is een verantwoordelijkheid van de deelnemende partijen.

Per benoemd onderdeel wordt in de eerste fase bepaald welk product gezien wordt als onderdeel van dit project en wie verantwoordelijk is.

Het project eindigt uiterlijk 31 december 2014 of zoveel eerder als blijkt dat de afgesproken deelresultaten zijn gerealiseerd.

Op 31 december 2014 nog niet afgeronde onderdelen worden aan de trekkende partner overgedragen voor het vervolgtraject.

1.6 Effecten van het project

volgt

1.7 Gebruikers

volgt

1.8 Randvoorwaarden

Deelnemers aan het project hebben voldoende mandaat om namens hun organisatieonderdelen inbreng te hebben in dit project.

De deelnemers hebben voldoende tijd om te werken aan dit project.

De deelnemende partijen stellen tijdig voldoende capaciteit beschikbaar voor de uitwerking van de producten.

De kwaliteitsborging van de producten is een verantwoordelijkheid van de betrokken partijen.

In een aantal gevallen worden voorstellen geformuleerd die ZBO's raken, lagere overheden of organisaties met een deels publieke taak. Deze moeten de bereidheid hebben om de voorgestelde maatregelen over te nemen en deze ook daadwerkelijk implementeren en uitvoeren.

1.9 Relatie met andere projecten

Dit project heeft in ieder geval een direct relatie met het project gegevensuitwisseling (projectleiding bij SZW) dat eveneens wordt uitgevoerd in het kader van de fraudeaanpak zoals in de inleiding beschreven. Periodiek wordt afgestemd met de projectleiding van dit project.

Overige relaties worden uitgewerkt in het projectleidersoverleg.

2 Projectaanpak

2.1 Fasering

2.1.1 *Verdere afbakening fiche*

volgt

2.1.2 *Uitwerken producten*

In deze fase zullen de producten worden uitgewerkt en opgeleverd.

2.1.3 *Overdragen aan de betrokken partijen*

Voor zover producten in oktober nog niet klaar zijn wordt de overdracht geregeld naar de trekkende partijen. Dit in verband met het einde van het project per 31 december 2014.

2.2 Projectorganisatie

2.2.1 *Organisatieschema*

Onderstaand eerste schets:

BPR		
Logius		
VenJ		
SZW		
Belastingdienst		
Def/ KMar		
aanvullen		

2.2.2 *Rollen en verantwoordelijkheden*

De trekker bewaakt de voortgang en rapporteert aan het hoofdenoverleg.

De werkgroep levert de resultaten op aan het hoofdenoverleg.

Het hoofdenoverleg zorgt voor de agendering in het DG-overleg.

De leden van de werkgroep zijn verantwoordelijk voor de tijdige afstemming van de inbreng binnen de eigen organisatie.

2.2.3 *Overlegvormen en frequentie*

De werkgroep komt 4-wekelijks bij elkaar om de voortgang te bespreken.

2.3 Financiën

De personele inzet van de deelnemende organisaties komt voor rekening van de eigen organisatie.

Capaciteitsclaim (geschat)

Volgt

De maatregelen die in dit fiche zijn aangekondigd, zijn door de diverse departementen van dekking voorzien. Voor zover maatregelen nog onderwerp zijn van nader onderzoek, zullen bij dit onderzoek ook de financiële effecten in beeld gebracht worden, waar nodig via business cases.

3 Planning

3.1 Planning

volgt